

Meer met muziek

Interactie versterken met kinderliedjes

DAIMH Studiedag

4 oktober 2024

Saskia Koning

Samenvattende hand-outs

Opmerking bij deze hand-outs:
De foto's in deze hand-outs
mogen niet voor andere
doeleinden gebruikt worden
dan ter illustratie bij deze hand-
outs.

Klap klap...

Waar denk je
aan bij het
woord MUZIEK?

Welke 3
woorden komen
het eerst bij je
op?

EMOTIE
HERHALING
contact
BLIJDSCHAP / VROLIJKHEID
Focus / aandacht
geluid
dansen
LEUK
RITME
INSTRUMENTEN
PLEZIER
samen
zingen
bewegen
ONDERSTEUNEND
GEBRUIK IK TE WEINIG
ritme

PLEZIER kenmerk van gezonde ontw

→ innerlijk kompas

→ motor voor neurobiologische ontwikkeling

Hoe meer plezier hoe beter je leert

interactie + plezier + initiatief

Hoe meer interactie hoe beter een kind leert
vanuit nieuwsgierigheid.

Terug in de tijd.....

Welk liedje herinner jij je van vroeger en
wat maakt dat je je juist **dat** liedje herinnert?

Neurale netwerken:

zingen = muziek + taal

muziek en taal = melodie + ritme + dynamiek + vorm

zingen en bewegen/gebaren = muziek + taal + motoriek

ritme is bij uitstek met motoriek verbonden

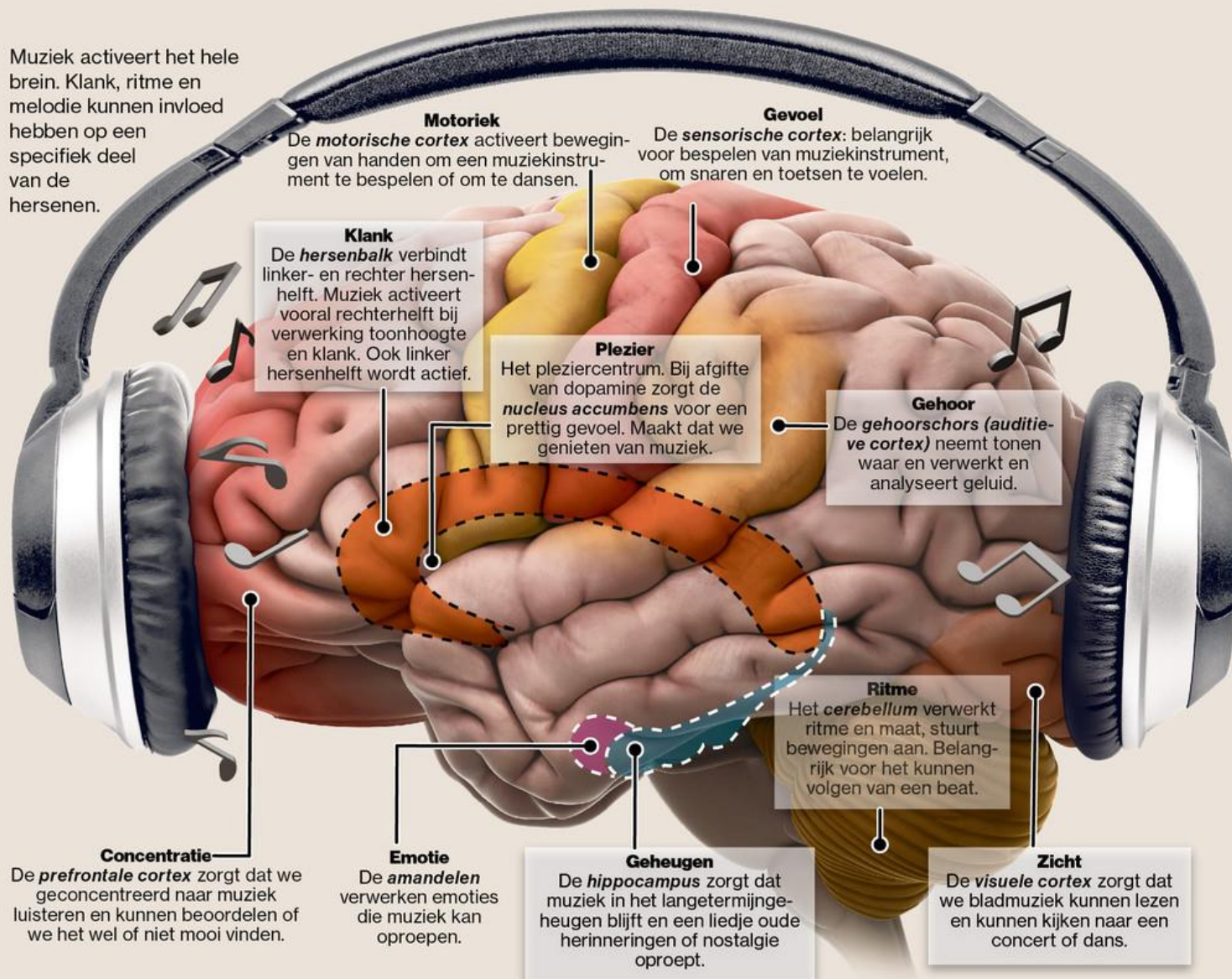
muziek heeft directe toegang tot emoties

Muziek verbindt !

Muziek activeert het hele brein. Klank, ritme en melodie kunnen invloed hebben op een specifiek deel van de hersenen.

Motoriek

De *motorische cortex* activeert bewegingen van handen om een muziekinstrument te bespelen of om te dansen.

Gevoel

De *sensorische cortex*: belangrijk voor bespelen van muziekinstrument, om snaren en toetsen te voelen.

Klank

De *hersensbalk* verbindt linker- en rechter hersenhelft. Muziek activeert vooral rechterhelft bij verwerking toonhoogte en klank. Ook linker hersenhelft wordt actief.

Plezier

Het pleziercentrum. Bij afgifte van dopamine zorgt de *nucleus accumbens* voor een prettig gevoel. Maakt dat we genieten van muziek.

Gehoor

De *gehoorschors (auditive cortex)* neemt tonen waar en verwerkt en analyseert geluid.

Ritme

Het *cerebellum* verwerkt ritme en maat, stuurt bewegingen aan. Belangrijk voor het kunnen volgen van een beat.

Concentratie

De *prefrontale cortex* zorgt dat we geconcentreerd naar muziek luisteren en kunnen beoordelen of we het wel of niet mooi vinden.

Emotie

De *amandelen* verwerken emoties die muziek kan oproepen.

Geheugen

De *hippocampus* zorgt dat muziek in het langetermijngeheugen blijft en een liedje oude herinneringen of nostalgie oproept.

Zicht

De *visuele cortex* zorgt dat we bladmuziek kunnen lezen en kunnen kijken naar een concert of dans.

*“Ik zal je het geheim van zingen vertellen.
Als je luistert naar een lied, luister je naar jezelf.
Iedereen heeft een lied in zijn of haar ziel, en in ieder
lied hoor je je eigen ziel.
Wie een mooi lied in zijn ziel heeft, bezit de
vaardigheid om mooie liederen van anderen te
horen.”*

Mihály Babits, Hongaarse dichter (1883 -1941)

Bron: Kind en muziek | door: Inge Marstal

Aanbevolen boek:

- ▶ 'Kind en Muziek' van Inge Marstal
[Nieuw: boek Kind en Muziek van Inge Marstal](#)
[| Nationale Koren](#)

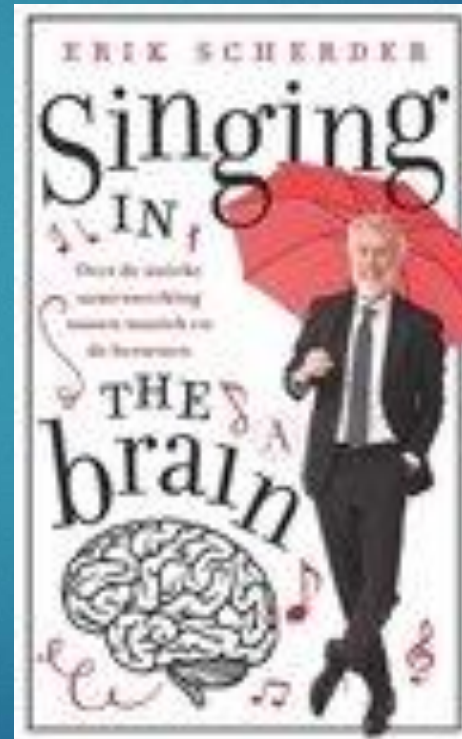

Andere boeken:

Iedereen is muzikaal
door: Henkjan Honing

Singing in the brain
door: Erik Scherder

En de door mij gemaakt liedbundel

www.kijkikbeneenkikker.nl

KIJK!
Ik ben
een
kikker

Meer met muziek bij taalontwikkeling van jonge kinderen

30 LIEDJES EN 10 SPREEKTEKSTEN
MET BEGELEIDENDE SPELVORMEN, ONDERSTEUND MET GEBAREN

Saskia Koning • Wouter Verhage

11 Tijd om op te staan!

SASKIA KONING

E A E (C#m7) (A#m7) B(9) E

Word wak-ker, word wak-ker, word wak-ker. Het is tijd om op te staan.

(C#m7) (A#m7) E (C#m7) (A#m7) B(9) B

Kom uit je bed want de dag gaat be-gin-nen. Klap in je han-den en zing met me mee:

E A E (C#m7) (A#m7) B(9) E

Word wak-ker, word wak-ker, word wak-ker. Het is tijd om op te staan.

Wie wil er niet toegezongen worden bij het wakker worden? Ook poppen en knuffels houden ervan. En als je daarbij dan ook nog lekker mag bewegen, kan de dag niet meer stuk!

MATERIAAL

- Pop(pen).
- Knuffel(s).
- Een deken en eventueel ook een kindermatras en kussen.
- Poppenbetje.

TEKSTVARIATIES

'Klap in je handen' kan vervangen worden door allerlei andere acties.
"Stamp met je voeten.
Schud met je billen.
Draai nu een rondje.
Rok je maar uit nu."

SPELVARIATIES

Zonder materiaal
Als kinderen eenmaal bekend zijn met het liedje, vinden ze het ook leuk dit als bewegings- en/of gebarenliedje te zingen. Juist dan zijn ook de variaties leuk om toe te voegen.

TIP
De groenruimte danker maken geeft een extra dimensie aan de activiteit.

Met materiaal

Gebruik een knuffel of pop die in dekenje is verstopt.

Introductie

"Sssshhht, er ligt een vriendje te slapen!" Nodig de kinderen uit om allemaal het sssshhht-geluid en -gebaar te maken. Zing de knuffel wakker met het liedje en rek je daarna samen met de knuffel goed uit. Nodig uit om te spelen met stemgeluid: welke geluiden kun je allemaal maken als je gaat uittrekken, of als je even goed wakker wilt worden?

Zonder knuffel of pop

De kinderen mogen om de beurt doen alsof zij onder de deken liggen te slapen en genieten van het wakker gezongen worden.

MUZIKALE VARIATIES

- Actief meezingen is voor de kinderen nog lastig, maar actief gebaren maken lukt vaak wel. Deze goed timen stimuleert ook muzikale vaardigheden.
- Welke welkergeluiden kun je met je stem maken?
- Het lied kan ook in canon gezongen worden, maar uiteraard nog niet door de kinderen. Die kunnen dat pas rond de leeftijd van negen jaar. Zing je dit lied samen met je collega in canon dan zullen de kinderen wel muzikaal verrast worden!
- Per zin kun je de kinderen van positie laten veranderen. Dit stimuleert het gevoel voor zinstructuren. Laat ze bijvoorbeeld gedurende vier maten liggen, dan vier maten zitten, dan vier maten staan en uittrekken en daarna vier maten klappen in de maat.

TE COMBINEREN MET...

- 'Stap, stap, stap' (blz...). Zing dit met de telstrategie "lopen met mijn knuffel".
- 'Piep piep' (blz...). Dit is extra leuk als de knuffel een muis is.
- 'Ga maar lekker slapen' (blz...)

GEBAREN

WEETJES

- Uit diverse studies blijkt dat luisteren naar muziek niet alleen gebieden in de hersenslam activeert, maar tevens motorische gebieden in de hersenschors. Daarvandaan gaan er signalen naar armen en benen, die beginnen je bewegen zodra je muziek hoort (Scherder, 2017).
- Wakker worden en opstaan zijn gebaren die kinderen direct aanspreken. De betekenis wordt namelijk meteen duidelijk.